

Skriv inn f.eks. Statsråden.

Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé

Deres ref

24. oktober 2025

Vår ref

23/10055-368

Dato

10.11.2025

Endelig uttalelse til representantforslag, Dokument 8:9 S (2025-2026)

Jeg viser til brev fra Utenriks- og forsvarskomiteéen av 24. oktober 2025, med anmodning om uttalelse til representantforslag (Dok 8:9 S (2025-2026)) fra representantene Melby, Raja og Almeland om styrket norsk støtte til Ukraina for frihet, rettsstat og europeisk sikkerhet. Flere av forslagene til vedtak i representantforslaget berører ansvarsområder som tilligger andre medlemmer av regjeringen.

Av tidshensyn, og i dialog med Stortinget, ble det besluttet å sende frem 5. november 2025 uttalelser fra undertegnede, justis- og beredskapsministeren og næringsministeren. Med dette brevet gir regjeringen en helhetlig uttalelse, som inkluderer uttalelsene fremsendt 5. november og som også inneholder uttalelser om emner som tilligger utenriksministeren. Det gjelder punktene 6 og 7 i dette brevet.

Jeg finner det på sin plass å gjenta at jeg fullt ut deler forslagsstillernes syn om at russisk seier vil svekke den regelbaserte orden som har sikret vår del av Europa sammenhengende fred og utvikling siden 1945. Derfor har regjeringen gitt omfattende støtte til Ukraina siden fullskalainvasjon i 2022. Regjeringen har hele tiden konsultert Stortinget og det er tverrpolitisk enighet om Norges engasjement for å støtte Ukraina. Nedenfor følger vurdering av hvert av forslagene.

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke Norges støtte til Ukraina til 170 mrd. kroner.

Russlands folkerettsstridige krig mot Ukraina er en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet og innebærer et tidsskille for Europa. Ukrainas behov er omfattende. Rammen for militær og sivil støtte til Ukraina i 2025 er 85 mrd. kroner. Regjeringen har foreslått å videreføre dette ekstraordinære nivået også i 2026. Norsk støtte er og skal være omfattende for slik å bidra til

å møte Ukrainas behov. Samtidig må vi også kunne forvente at et samlet Europa og vesten bidrar i størst mulig grad for å møte denne sikkerhetspolitiske krevende situasjonen. Omfanget av både den militære og sivile støtten må også balansere hensynet til å omsette raskt og effektivt og samtidig ivareta tilstrekkelig styring og kontroll. For forsvarssektoren skal dette ivaretas parallelt med implementering av den ambisiøse langtidsplanen for forsvarssektoren, jf. Innst. 426 S (2023-2024) til Prop. 87 S (2023-2024). Jeg ser frem til debatten i Stortinget om 2026-budsjettet, som er den best egnede arenaen for å vurdere den samlede rammen for vår støtte til Ukraina. Min vurdering er derfor at Stortinget ikke bør slutte seg til dette punktet i representantforslaget.

2. Stortinget ber regjeringen åpne for at Nansen-programmets militære støtte kan gis til ukrainske frivillige organisasjoner, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

I Ukraina har private og frivillige organisasjoner oppgaver i å mobilisere ressurser til landets forsvarskamp. Forsvarsmateriell vurderer nå om slike organisasjoner kan bidra til å kanalisere også norsk militær støtte til landets væpnede styrker. Dette vil kunne bidra til å effektivisere norsk støtte samtidig som det krever avklaring av prinsipielle spørsmål.

Min vurdering er at det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for å fatte beslutning om dette emnet nå. Jeg kommer gjerne tilbake til Stortinget på et senere tidspunkt, men tilrår ikke at Stortinget slutter seg til dette punktet i representantforslaget.

3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke finansieringen av det danske programmet for anskaffelser fra ukrainske forsvarsprodusenter.

Flere allierte har som Norge etablert program for anskaffelse av militært materiell fra ukrainsk industri. Den norske modellen for understøttelse av ukrainsk forsvarsindustri er et helhetlig rammeverk bestående av tre overordnede verktøy: 1) Direktefinansiering, gjennom kjøp fra ukrainsk forsvarsindustri – også via allierte mekanismer, 2) Strategiske industrisamarbeider mellom norsk og ukrainsk forsvarsindustri, herunder støtte til industrisamarbeidsprosjekter, inkludert finansiering av norske og ukrainske industrikomponenter eller teknologioverføring samt 3) Tilrettelegging for norsk industris langsiktete etablering i Ukraina.

Som en del av dette arbeidet har regjeringen i år bevilget midler til det danske programmet for anskaffelser fra ukrainsk industri og vil vurdere utvidelse av denne støtten ut fra ukrainske behov.

Regjeringen vurderer til enhver tid ulike måter for å yte mest mulig effektiv støtte til Ukraina. Dette inkluderer vurdering av utenlandske anskaffelsesmekanismer, inkludert det danske programmet. Det er etter min vurdering derfor ikke hensiktsmessig at Stortinget slutter seg representantforslaget på dette punktet.

4. Stortinget ber regjeringen utvide rammen for Eksportfinansiering Norges ordning og benytte denne aktivt for å støtte større strategiske partnerskap og lokale etableringer og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

Eksportfinansiering Norge har siden 1. januar 2025 hatt en egen garantiramme på 630 mill. kroner for Ukraina. Eksportfinansiering Norge har vært i dialog med en rekke aktører, men det er foreløpig ikke utstedt garantier under rammen. En utfordring for bruk av ordningen er at Ukraina er et svært krevende marked, blant annet knyttet til kredittvurdering av kjøpere og at høy risiko gir høye garantipremier.

Eksportfinansiering Norge har mulighet til å avlaste politisk risiko, f.eks. i forbindelse med lokale etableringer og investeringer i og rundt Ukraina. En slik garanti vil kunne avlaste risiko knyttet til blant annet krigsskade, ekspropriasjon, opptøyer, sanksjoner og valutarestriksjoner. Likevel vil det være risiko knyttet til denne typen investeringer, som private aktører må være villige til å ta selv.

5. Stortinget ber regjeringen styrke etterforskningen av russiske sanksjonsomgåelser.

Siden fullskalainvasjonen av Ukraina i februar 2022, har det vært en sterk økning i antall straffesaker som gjelder overtredelse av sanksjonsloven. I dag utgjør arbeidet knyttet til sanksjonsovertredelser en betydelig del av PSTs straffesaksportefølje, og håndteres av PST i det løpende arbeidet.

I budsjettet for 2026 har regjeringen foreslått å styrke PSTs budsjett med 100 mill. kroner, blant annet til å håndtere den krevende sikkerhetspolitiske situasjonen som treffer alle PSTs ansvarsområder, inkludert etterforskning av russiske sanksjonsbrudd. Det vises for øvrig til at PST er en uavhengig påtalemyndighet som vurderer ev. etterforskning av saker på selvstendig grunnlag.

6. Stortinget ber regjeringen avslutte alle norske unntak fra EUs sanksjoner mot Russland.

Norge har sluttet opp om og gjennomført i norsk rett alle sanksjonspakker mot Russland vedtatt av EU, med enkelte nasjonale tilpasninger.

Tilpasningene har ulike begrunnelser, bl.a. hensyn til Grunnloven, ivaretagelsen av folkerettslige forpliktelser og hensynet til en bærekraftig fiskeriforvaltning.

Norge har heller ingen rettslig forpliktelse til å gjennomføre EUs sanksjoner. Norge har lang tradisjon for å slutte opp om EUs sanksjoner, men det er basert på en selvstendig politisk vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Håndteringen av naboskapet med Russland krever fortsatt begrenset kontakt. Russiske fiskefartøy har en begrenset mulighet til å anløpe norske havner. På fastlandet kan fartøyene bare anløpe Tromsø, Kirkenes og Båtsfjord. Det er begrensninger for hvor og hvor lenge de kan ligge til kai. All aktivitet i havn må være i tråd med øvrige sanksjoner. Regjeringen har forsterket kontrollaktiviteten i disse havnene.

Ettersom Norge ikke er medlem av EU, er Norge ikke delaktige i utformingen av sanksjonene på samme måte som EUs medlemsland. Norges særskilte nasjonale interesser har derfor i noen få enkelttilfeller blitt ivaretatt gjennom tilpasninger ved gjennomføring av sanksjonene i norsk rett. Regjeringen vil fortløpende vurdere behovet for slike tilpasninger. Regjeringen vil fortsette å stå sammen med EU og andre allierte for å sikre at sanksjonene treffer sterkt og effektivt.

7. Stortinget ber regjeringen overføre frosne russiske aktiva i Norge til Ukraina og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag som kan sikre dette.

Euronext Securities Oslo (Verdipapirsentralen ASA) har bekreftet at det ikke er registrert russiske sentralbankmidler i Norge.

Konklusjon

Jeg deler fullt ut representantene Guri Melby, Abid Raja og Grunde Almeland sin overbevisning om at vi må gjøre det som er i vår makt for å bidra til at Ukraina avviser Russlands angrep. Derfor ser jeg frem til debatten i Stortinget om rammene for Norges støtte til Ukraina i 2026, og er trygg på at vi skal videreføre den tverrpolitiske enigheten om vårt engasjement. Jeg tilrår ikke at Stortinget slutter seg til representantforslaget. Vurderingen av de enkelte delene av representantene Melby, Raja og Almeland sitt forslag fremgår i teksten over.

Med hilsen

Tore O Sandvik

Dokumentet er signert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur